2025/2480

16.12.2025 г.

СПОРАЗУМЕНИЕ МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ, ОТ ЕДНА СТРАНА, И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, ОТ ДРУГА СТРАНА, ОТНОСНО УЧАСТИЕТО НА КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ В ПРОГРАМИ НА СЪЮЗА

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ

и

ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ,

наричани по-нататък заедно „Съюзът“,

от една страна, и

КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, наричана по-нататък „Швейцария“,

от друга страна,

наричани по-нататък „договарящите страни“,

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ високия приоритет, който отдават на специалните отношения между Съюза, неговите държави членки и Швейцария, основани на тяхната близост, споделени ценности и европейска идентичност;

КАТО СЕ ОСНОВАВАТ на общите цели и тесните връзки между договарящите страни, произтичащи от Споразумението за сътрудничество между Европейската общност за атомна енергия и Конфедерация Швейцария в областта на управляемия термоядрен синтез и физиката на плазмата, съставено в Брюксел на 14 септември 1978 г., Рамковото споразумение за научно и техническо сътрудничество между Европейските общности и Конфедерация Швейцария, съставено в Брюксел и Берн на 8 януари 1986 г., Споразумението под формата на размяна на писма между Европейската общност за атомна енергия и Конфедерация Швейцария относно членството на Швейцария в Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия, съставено в Брюксел на 28 ноември 2007 г., Споразумението под формата на размяна на писма между Европейската общност за атомна енергия и Конфедерация Швейцария относно прилагането на Споразумението за създаване на Международна организация по термоядрена енергия ITER за съвместно изпълнение на проекта ITER, Споразумението за привилегиите и имунитетите на Международната организация по термоядрена енергия ITER за съвместно изпълнение на проекта ITER, както и Споразумението между Евратом и правителството на Япония за съвместно прилагане на дейностите от широкообхватния подход по отношение на изследванията в областта на термоядрената енергия на територията на Конфедерация Швейцария, съставено в Брюксел на 28 ноември 2007 г., и Споразумението за научно и технологично сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към „Хоризонт 2020“ — рамковата програма за изследвания и иновации, и програмата за изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия, допълваща „Хоризонт 2020“, и за регулирането на участието на Швейцария в дейностите на ITER, извършвани от „Fusion for Energy“, съставено в Брюксел на 5 декември 2014 г.,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Европейската общност за атомна енергия (наричана по-нататък „Евратом“) сключи Споразумението за създаване на Международна организация по термоядрена енергия ITER за съвместно изпълнение на проекта ITER (наричано по-нататък „Споразумението за ITER“) ([1]) (наричано по-нататък „Споразумението за ITER“), Споразумението за привилегиите и имунитетите на на Международната организация по термоядрена енергия ITER за съвместно изпълнение на проекта ITER ([2]) (наричано по-нататък „Споразумението за привилегиите и имунитетите във връзка с проекта ITER“) и Споразумението между Евратом и правителството на Япония за съвместно прилагане на дейностите от широкообхватния подход по отношение на изследванията в областта на термоядрената енергия (наричано по-нататък „Споразумението за по-широк подход“) ([3]) (наричано по-нататък „Споразумението за по-широк подход“);

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД Решение 2007/198/Евратом на Съвета за създаване на Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия и за предоставяне на предимства на същото ([4]);

([1]) ОВ ЕС L 358, 16.12.2006 г., стр. 62, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/943(1)/oj.
([2]) ОВ ЕС L 358, 16.12.2006 г., стр. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/943(2)/oj.
([3]) ОВ ЕС L 246, 21.9.2007 г., стр. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2007/614/oj.
([4]) ОВ ЕС L 90, 30.3.2007 г., стр. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj.

КАТО ПРИЗНАВАТ общото желание на договарящите страни да продължат да развиват, укрепват, насърчават и разширяват своите отношения и сътрудничество в дейностите, свързани с ITER, въз основа на равнопоставеност, реципрочност и цялостен баланс на ползите, правата и задълженията;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Съюза да ръководи действията, като обедини силите си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие на Организацията на обединените нации в полза на хората, планетата и благоденствието, озаглавен „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“;

КАТО ЖЕЛАЯТ да сключат дългосрочно споразумение за участието на Швейцария в програми на Съюза и да осигурят правно основание за това сътрудничество;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общата цел на договарящите страни да затвърдят и задълбочават дългогодишното си и успешно сътрудничество, по-специално в областта на научните изследвания и иновациите, космическото пространство, ядрения синтез и делене, както и образованието, обучението, младежта, спорта и културата, а също и в други области от общ интерес, като например цифровата трансформация и действията в областта на здравеопазването, което ще даде възможност на Швейцария да участва по-систематично в програми на Съюза в бъдеще;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, изложени в Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ([5]) за създаване на „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък „програмата „Хоризонт Европа““) и в Регламент (Евратом) 2021/765 на Съвета за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към програма „Хоризонт Европа“ ([6]) (наричана по-нататък „Програмата на Евратом“);

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, а именно изграждане на общо научно-технологично пространство, създаване на единен пазар за изследвания и иновации, насърчаване и улесняване на сътрудничеството между организациите в областта на научните изследвания и иновациите, включително университетите, и обмена на добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации, насърчаване на зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че държавите, асоциирани към рамковите програми на Съюза за научни изследвания и иновации, са ключови потенциални партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства, които разглеждат някои от трудностите с най-неотложен характер, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително във връзка с приоритетите на Съюза в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези европейски партньорства;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на договарящите страни чрез подпомагане на дружествата да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на договарящите страни, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите на другата страна следва да осигурява взаимни ползи и че всяка договаряща страна ще положи всички усилия да отвори своите програми за другата договаряща страна, като се отчита тяхното естество и се признава, че договарящите страни си запазват правото да ограничават или да определят условия за участие в тези програми, по-специално от съображения за сигурност, включително за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси;

КАТО ОТЧИТАТ възможността за различия между насоките на програмите на Съюза и програмите и мерките на Швейцария;

([5]) Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ ЕС L 170, 12.5.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([6]) Регламент (Евратом) 2021/765 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламент (Евратом) 2018/1563 (ОВ ЕС L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че общите цели на програмата на Евратом са да се осъществяват научноизследователски дейности и дейности по обучение в ядрената област, при които се обръща особено внимание на постоянното подобряване на ядрената сигурност, безопасност и радиационната защита, както и да се допълва постигането на целите на „Хоризонт Европа“, наред с другото, в контекста на енергийния преход, и да се насърчава развитието на термоядрената енергия;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Споразумението ITER, съгласно член 21 от него, се прилага за Швейцария, която участва в програмата на Евратом като напълно асоциирана трета държава;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Евратом е член на Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия и че съгласно член 2 от Решение 2007/198/Евратом на Съвета Швейцария ще бъде член на това съвместно предприятие като трета държава след асоциирането на своята научноизследователска програма към програмата на Евратом;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Споразумението за по-широк подход, съгласно член 26 от него, се прилага за Швейцария, която участва в програмата на Евратом като напълно асоциирана трета държава;

КАТО ПРИЗНАВАТ ползите от участието на Швейцария в компоненти на космическата програма на Европейския съюз, в които е възможно участието на трети държави;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ необходимостта от опазване, развитие и популяризиране на европейското културно и езиково многообразие и повишаване на конкурентоспособността и икономическия потенциал на секторите на културата и творчеството, по-специално на аудио-визуалния сектор;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че целите и общите принципи на програмите на Съюза в културния и аудио-визуалния сектор са от съществено значение от културна, демократична, екологична, социална и икономическа гледна точка и са от особено значение за нашите общества и сектори на културата, изправени пред настоящите трудности, свързани с глобализацията, изменението на климата и цифровизацията;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че тези принципи, които са отразени и в Конвенцията на ЮНЕСКО от 2005 г. за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване, се отстояват от Швейцария, която е изправена пред сходни трудности и споделя същите принципи, като демокрация, принципи на правовата държава, зачитане на правата на човека, включително всеобщото равенство, баланса между половете, свободата на изразяване на мнение и творческата свобода;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи,изложени в Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета ([7]) за създаване на програмата „Цифрова Европа“;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ, че цифровата трансформация на нашата икономика и общество предлага огромни възможности за растеж и работни места, може да допринесе за екологичния преход и нашата конкурентоспособност в световен мащаб и може да засили творческото и културното многообразие;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че за това трансформиращо развитие е необходима работа с международните партньори на Съюза при максимална прозрачност и въз основа на общи цели и ценности, като същевременно се гарантира зачитането на интересите на двете договарящи страни в областта на сигурността;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да установят взаимноизгодно сътрудничество с цел укрепване и подпомагане на разгръщането на надежден и сигурен цифров капацитет на договарящите страни, като например в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, изчисленията в облак и пространствата на данни, задълбочени цифрови умения и внедряването и оптималното използване на цифровия капацитет и оперативната съвместимост, както и да улеснят приемането, внедряването и достъпността на цифрови решения с договарящите страни,

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ колко е важно чрез учене през целия живот да се подкрепят образователното, професионалното и личностното развитие на хората в областта на образованието, обучението, младежта и спорта в Европа и извън нея, като по този начин се допринася за устойчив растеж, качествени работни места и социално сближаване, за насърчаване на иновациите, както и за укрепване на европейската идентичност и активното гражданство;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и тесни връзки на договарящите страни в областта на образованието, обучението, младежта и спорта, и като признават общото желание на договарящите страни за по-нататъшно развитие, укрепване, насърчаване и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тези области;

([7]) Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на програмата „Цифрова Европа“ и за отмяна на Решение (ЕС) 2015/2240 (ОВ ЕС L 166, 11.5.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj).

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, изложени в Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) ([8]) (наричана по-нататък „програмата „ЕС в подкрепа на здравето““), по-специално във връзка със съответните специфични части от програмата „ЕС в подкрепа на здравето“, обхванати от Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария по въпросите на здравето (наричано по-нататък „Споразумението относно здравето“);

КАТО СПОДЕЛЯТ общите цели на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ за защита на хората в Съюза от сериозни трансгранични заплахи за здравето;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и тесни връзки на договарящите страни в областта на здравеопазването и като признават общото желание на договарящите страни да развиват, укрепват, насърчават и разширяват своите отношения и сътрудничество в тази област;

КАТО СИ ПОСТАВЯТ ЗА ЦЕЛ да разширят обхвата на сътрудничеството помежду си, като започнат да прилагат временно настоящото споразумение от възможно най-ранна дата;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да гарантират, че всички субекти, на които е възложено изпълнението на проекти или дейности, по отношение на които са поети правни задължения при условията на настоящото споразумение, могат да завършат тези проекти или действия, дори в случай на спиране на временното му прилагане или прекратяването му;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД, че тесните връзки между Швейцария и Съюза са от полза за договарящите страни;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат трайна рамка за сътрудничество между договарящите страни с ясни условия за участието на Швейцария в програми и дейности на Съюза, както и механизъм, улесняващ установяването на такова участие в отделни програми или дейности на Съюза,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Предмет

Настоящото споразумение установява правилата, които се прилагат за участието на Швейцария в програми или дейности на Съюза или в части от тях, в които е възможно нейното участие и които са изброени в протокол към настоящото споразумение.

Член 2

Определения

За целите на настоящото споразумение се прилагат следните определения:

а) „основен акт“ означава:

i) правен акт на една или повече институции на Съюза, различен от препоръка или становище, с който се създава програма и който осигурява правното основание за дадено действие и за извършването на съответния разход, записан в бюджета на Съюза, или на бюджетната гаранция или финансовата помощ, подкрепена от бюджета на Съюза, включително всички изменения и всички съответни актове на институция на Съюза, с които се допълва или се изпълнява този акт, с изключение на актовете за приемане на работни програми; или

ii) правен акт на една или повече институции на Съюза, различен от препоръка или становище, с който се въвежда дейност, финансирана от бюджета на Съюза, различна от програми, включително всички изменения и всички съответни актове на институция на Съюза, с които се допълва или се изпълнява този акт, с изключение на актовете за приемане на работни програми;

б) „споразумение за финансиране“ означава споразумение, свързано с програма или дейност на Съюза, посочена в протоколите към настоящото споразумение, в която участва Швейцария и с която се усвояват средства на Съюза, като например споразумения за отпускане на безвъзмездни средства, споразумения за финансов принос, споразумения за финансово рамково партньорство, споразумения за финансиране и гаранционни споразумения;

([8]) Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014 (ОВ ЕС L 107, 26.3.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj).

в) „други правила, отнасящи се до изпълнението на програмата или дейността на Съюза“ означава правилата, предвидени в Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета ([9]) (наричан по-нататък „Финансовият регламент“), приложими за общия бюджет на Съюза, както и в работната програма или в поканите за представяне на предложения, или други процедури за предоставяне на средства от Съюза;

г) „Съюз“ означава Съюзът или Европейската общност за атомна енергия, или и двете;

д) „процедура за предоставяне на средства от Съюза“ означава процедура за предоставяне на финансиране от Съюза, предприета от Съюза или от лица или субекти, на които е възложено изпълнението на средства на Съюза;

е) „субект от Швейцария“ означава всеки вид субект, независимо дали става въпрос за физическо лице, юридическо лице или друг субект, който може да участва в дейности по програма или дейност на Съюза в съответствие с основния акт и който пребивава в Швейцария или е установен в Швейцария съгласно швейцарското право.

Член 3

Установяване на участието

1. Швейцария участва в програмите или дейностите на Съюза, или части от тях, в които е възможно нейното участие в съответствие с посочените основни актове и са обхванати от протоколите към настоящото споразумение, както и допринася за тях.

2. За всяка нова многогодишна финансова рамка (МФР), след като основните актове за създаване на програмите на Съюза са влезли в сила и при условие че тези в програми на Съюза е възможно участието на трети държави, включително Швейцария, Съвместният комитет, създаден с член 16 от настоящото споразумение (наричан по-нататък „Съвместният комитет“), обсъжда постигането на безпрепятствена непрекъснатост на сътрудничеството, установено с настоящото споразумение, преди представянето на писмо, в което се изразява намерението на Швейцария да участва в програма на Съюза.

3. Конкретните ред и условия за участието на Швейцария в определена програма или дейност на Съюза, или в части от тях, се определят в протоколите към настоящото споразумение. Протоколите към настоящото споразумение могат да бъдат изменяни от Съвместния комитет.

4. В протоколите към настоящото споразумение се определят:

а) програмите и дейностите на Съюза, или части от тях, в които участва Швейцария;

б) продължителността на участието, а именно срокът, в рамките на който Швейцария и субектите от Швейцария може да кандидатстват за финансиране от Съюза или да им бъде възложено усвояването на средства на Съюза;

в) конкретните условия за участието на Швейцария и субектите от Швейцария, включително конкретни договорености за изпълнението на финансовите условия, определени в членове 7 и 8 от настоящото споразумение, конкретни договорености за механизма за корекция, посочен в член 9 от настоящото споразумение, и условия за участие в структури, създадени за целите на изпълнението на тези програми или дейности на Съюза. Тези условия трябва да са в съответствие с настоящото споразумение, основните актове и актовете на една или повече институции на Съюза, с които се създават такива структури;

г) когато е приложимо — размерът на финансовата вноска на Швейцария към програма на Съюза, изпълнявана чрез финансов инструмент или бюджетна гаранция, при спазването на конкретните договорености съгласно член 10 от настоящото споразумение.

Член 4

Спазване на правилата на програмите или дейностите на Съюза или на части от тях

1. Швейцария участва в програмите и дейностите на Съюза или частите от тях, обхванати от протоколите към настоящото споразумение, при реда и условията, установени в настоящото споразумение, в протоколите към него, в основните актове или в други правила, отнасящи се до изпълнението на тези програми или дейности на Съюза, или части от тях.

([9]) Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ ЕС L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

2. Редът и условията, посочени в параграф 1, включват:

а) условията, на които трябва да отговарят субектите от Швейцария, и всякакви други условия за допустимост, свързани с Швейцария, по-специално с произхода, мястото на дейност или гражданството;

б) реда и условията, приложими за подаването, оценката и подбора на заявления и за изпълнението на действията от отговарящите на условията субекти от Швейцария.

3. Редът и условията, посочени в параграф 2, буква б), трябва да са равностойни на тези, които са приложими за отговарящите на условията субекти от държавите членки, включително по отношение на спазването на ограничителните мерки на Съюза, приети въз основа на Договора за Европейския съюз или Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), освен ако в реда и условията, посочени в параграф 1, не е предвидено друго.

Член 5

Условия за участие в програми или дейности на Съюза или в части от тях, свързани с мобилността на хора и движението на стоки и услуги в рамките на изпълнението на програми или дейности на Съюза или части от тях

1. Без да се засягат по-благоприятните разпоредби на Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора, съставено в Люксембург на 21 юни 1999 г. (наричано по-нататък „Споразумението относно свободното движение на хора“) или в швейцарското национално право, участието на Швейцария в програми или дейности на Съюза, или в части от тях съгласно член 3 от настоящото споразумение, които изискват мобилността на хора между Съюза и Швейцария или в рамките на Швейцария за изпълнението на такива програми на Съюза, зависи от това Швейцария да гарантира, че:

а) няма дискриминация, основана на гражданство, по отношение на мобилността на лица за целите на изпълнението на програмите на Съюза;

б) условията за лицата, които се преместват в Швейцария и в рамките на Швейцария при изпълнението на програмите на Съюза, не са свързани с неоправдана административна или финансова тежест; и

в) условията за лицата за достъп до услуги в Швейцария, които са пряко свързани с изпълнението на програмите на Съюза, са същите, както за швейцарските граждани; това се отнася по-специално до всички такси, свързани с участието в дейност, финансирана от програма на Съюза, и не засяга евентуалните по-благоприятни правила за таксите, които могат да се прилагат в контекста на програмата „Еразъм+“.

2. Без да се засягат по-благоприятните разпоредби на Споразумението относно свободното движение на хора или в правото на Съюза по отношение на участието, което предполага мобилност на хора между Швейцария и Съюза или в рамките на Съюза за изпълнението на програмите на Съюза, Съюзът гарантира, че:

а) условията за лицата, които се преместват в Съюза и в рамките на Съюза при изпълнението на програмите на Съюза, не са свързани с неоправдана административна или финансова тежест; и

б) условията за лицата за достъп до услуги в Съюза, които са пряко свързани с изпълнението на програмите на Съюза, са същите, както за гражданите на Съюза; това се отнася по-специално до всички такси, свързани с участието в дейност, финансирана от програма на Съюза, и не засяга евентуалните по-благоприятни правила за таксите, които могат да се прилагат в контекста на програмата „Еразъм+“.

3. Договарящите страни полагат всички усилия, за да улеснят трансграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, в рамките на съществуващите разпоредби.

4. Протоколите към настоящото споразумение могат да определят допълнителни специални ред и условия, отнасящи се до настоящия член, които са необходими за участието на Швейцария в програми или дейности на Съюза или в части от тях.

Член 6

Участие на Швейцария в управлението на програми или дейности

1. Освен в случаите, свързани с въпроси, запазени само за държавите членки или отнасящи се за програма или дейност на Съюза, или части от тях, в която Швейцария не участва, представители или експерти на Швейцария или експерти, определени от Швейцария, имат право да участват като наблюдатели в заседанията на комитетите, експертните групи или други подобни заседания, в които участват представители или експерти от държавите членки или експерти, определени от държавите членки, и които подпомагат Европейската комисия при изпълнението и управлението на програмите и дейностите на Съюза, или части от тях, в които Швейцария участва в съответствие с член 3 от настоящото споразумение, или които са създадени от Европейската комисия по отношение на прилагането на правото на Съюза във връзка с тези програми или дейности на Съюза, или части от тях. Представителите или експертите на Швейцария или експертите, определени от Швейцария, не присъстват по време на гласуването. Швейцария се уведомява за резултата от гласуването.

2. Когато експертите или оценителите не са определени въз основа на тяхното гражданство, гражданството не е основание за изключване на експерти и оценители от Швейцария.

3. При спазване на условията по параграф 1, участието на представителите на Швейцария в заседанията, посочени в този параграф, или в други заседания, свързани с изпълнението на програми или дейности на Съюза, се урежда от същите правила и процедури като приложимите за представителите на държавите членки относно правото на изказване и получаването на информация и документация, освен когато се касае за въпроси, запазени само за държавите членки или за програма или дейност на Съюза, или част от нея, в която Швейцария не участва, както и възстановяване на пътните и дневните разходи.

4. В протоколите към настоящото споразумение може да се определят допълнителни ред и условия за участието на експерти, както и за участието на Швейцария в управителните съвети и структурите, създадени за целите на изпълнението на програмите или дейностите на Съюза, определени в съответните протоколи към настоящото споразумение.

Член 7

Финансови условия

1. Участието на Швейцария или на субекти от Швейцария в програми или дейности на Съюза, или части от тях, зависи от заплащането на финансова вноска от страна на Швейцария към съответното финансиране от бюджета на Съюза.

2. Финансовата вноска се изразява в сбора на:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на един или повече траншове.

4. Без да се засягат параграф 8 от настоящия член, таксата за участие е 4 % от годишната оперативна вноска и не подлежи на адаптация със задна дата, освен във връзка със спиране съгласно член 19. В случай на спиране съгласно член 19 таксата за участие се адаптира в съответствие с адаптацията на оперативната вноска. Считано от 2028 г., размерът на таксата за участие може да бъде адаптиран от Съвместния комитет.

5. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програмите или дейностите на Съюза, или за части от тях, увеличени, когато е целесъобразно, с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програми и дейности на Съюза от други донори, съгласно предвиденото в протокол към настоящото споразумение.

6. Оперативната вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутния вътрешен продукт (наричан по-нататък „БВП“) на Швейцария по пазарни цени към БВП на Съюза по пазарни цени. За тази цел данните за БВП по пазарни цени на договарящите страни са последните данни, налични към 1 януари на годината, през която се извършва годишното плащане, предоставени от Статистическата служба на Европейския съюз, при надлежно спазване на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за сътрудничество в областта на статистиката, съставено в Люксембург на 26 октомври 2004 г.. Ако това споразумение престане да се прилага, БВП на Швейцария е определеният въз основа на данните, осигурени от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

7. Оперативната вноска се основава на прилагането на алгоритъма за вноските към първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, увеличени съгласно описаното в параграф 5, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за съответната година за финансирането на програми или дейности или по изключение на части от тях, в които Швейцария участва.

8. Стойността на таксата за участие, посочена в параграф 2, за периода 2025—2027 г. е следната:

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

9. При поискване Европейската комисия предоставя на Швейцария информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Съюза по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по отношение на програмите и дейностите на Съюза, или части от тях, в които участва Швейцария. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Съюза и на Швейцария за поверителност и защита на данните и не засяга информацията, която Швейцария има право да получи съгласно член 12.

10. Всички финансови вноски на Швейцария или плащания от Съюза, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

11. Подробните разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в съответните протоколи към настоящото споразумение, както и в приложението към настоящото споразумение относно разпоредбите за финансово изпълнение.

Член 8

Програми и дейности, за които се прилага механизъм за адаптация на оперативната вноска

1. Ако е предвидено в протокол към настоящото споразумение, оперативната вноска по дадена програма или дейност на Съюза, или част от тях, за година N може да бъде адаптирана нагоре или надолу със задна дата през една или повече последователни години, въз основа на бюджетните задължения по бюджетните кредити за поети задължения за съответната година, тяхното изпълнение чрез правни задължения и тяхната отмяна.

2. Първата адаптация се извършва през година N+1, когато оперативната вноска се адаптира с разликата между първоначалната вноска и адаптирана вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските за година N, адаптиран чрез прилагането на коефициент, ако това е предвидено в съответния протокол, до сбора от:

а) размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на бюджета на Съюза, и на предоставени отново бюджетни кредити за поети задължения, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

б) всички бюджетни кредити за външни целеви приходи, които не произтичат от финансови приноси по програми и дейности на Съюза от други донори, обхванати от протоколите към настоящото споразумение, и които са били налични в края на година N.

3. През всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани с бюджетни кредити за поети задължения от година N, бъдат платени или отменени, и най-късно три години след края на програмата на Съюза или след края на МФР, съответстваща на година N, като се взема предвид по ранната от двете дати, Съюзът изчислява адаптация на вноската за година N, като намалява вноската на Швейцария със сумата, получена чрез прилагане на адаптирания алгоритъм за вноските за година N, ако в съответния протокол се предвижда такава адаптация, към отменените през всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

4. Ако бъдат отменени бюджетни кредити за външни целеви приходи, които не произтичат от финансови приноси по програми или дейности на Съюза от други донори, обхванати от протоколите към настоящото споразумение, вноската на Швейцария за съответната програма и дейност на Съюза, или части от тях, се намалява със сумата, получена чрез прилагане на адаптирания алгоритъм за приносите за година N, ако в съответния протокол се предвижда такава адаптация, към отменената сума.

5. През година N+2 или през следващите години, след извършване на адаптациите, посочени в параграфи 2, 3 и 4, вноската на Швейцария за година N също се намалява със сума, получена чрез умножаване на вноската на Швейцария за година N и съотношението на:

а) правните задължения за година N, финансирани съгласно бюджетните кредити за поети задължения, налични за година N, и произтичащи от състезателни процедури за предоставяне на средства:

i) от които Швейцария и субектите от Швейцария са били изключени;

ii) за които крайният срок за подаване на кандидатурите е изтекъл по време на спиране съгласно член 19 или след породило действие прекратяване съгласно член 20; и

б) общия размер на правните задължения, финансирани съгласно бюджетните кредити за поети задължения за година N.

6. Размерът на правните задължения, определен съгласно параграф 5, се изчислява, като се вземат всички бюджетни задължения, поети през година N, и се приспаднат отменените бюджетни кредити, които са били направени за тези задължения през година N+1.

Член 9

Програми и дейности на Съюза, или части от тях, за които се прилага механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция по отношение на програма или дейност на Съюза, или на част от тях, за които прилагането на механизъм за автоматична корекция е предвидено в основния акт за създаване на тази програма или дейност на Съюза и в съответния протокол към настоящото споразумение. Прилагането на този механизъм за автоматична корекция може да бъде ограничено до части от програмата или дейността на Съюза, посочени в съответния протокол към настоящото споразумение, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура. В съответния протокол може да бъдат установени подробни правила за определяне на частите от програмата или дейността на Съюза, за които се прилага или не се прилага механизмът за автоматична корекция.

2. Размерът на автоматичната корекция за програма или дейност на Съюза, или за част от тях, е разликата между първоначалните суми на правните задължения, действително поети по отношение на Швейцария или субекти от Швейцария и финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за въпросната година, и съответната оперативната вноска, платена от Швейцария и адаптирана съгласно член 8 от настоящото споразумение, ако в съответния протокол към настоящото споразумение се предвижда такава адаптация, с изключение на разходите за подкрепа, за същия период.

3. Всяка сума, посочена в параграф 2 от настоящия член, която за всяка от две последователни години надхвърля 8 % от съответната оперативна вноска на Швейцария към програмата на Съюза, адаптирана съгласно член 8, е дължима от Швейцария като допълнителна вноска по механизма за автоматична корекция за всяка от тези две години.

4. В приложението към настоящото споразумение относно разпоредбите за финансово изпълнение може да бъдат установени подробни правила за определянето на съответните суми на правните задължения, посочени в параграф 2 от настоящия член, включително при консорциуми, и за изчисляването на автоматичната корекция.

Член 10

Финансиране по програми на Съюза, изпълнявани чрез финансови инструменти или бюджетни гаранции

1. Когато в съответствие с член 3 Швейцария участва в програма или дейност на Съюза, или в част от тях, която се изпълнява чрез финансови инструменти или бюджетни гаранции съгласно Финансовия регламент, Швейцария предоставя вноска за тези финансови инструменти или бюджетни гаранции в съответствие с Финансовия регламент и основния акт за създаване на програмата или дейността на Съюза.

Предоставената сума увеличава бюджетната гаранция на Съюза или финансовия пакет на финансовия инструмент.

2. Когато е целесъобразно, в съответния протокол могат да бъдат допълнително конкретизирани договорености за прилагане на настоящия член.

Член 11

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и договори, Съюзът има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Швейцария, или правен субект, установен в Швейцария, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяко пребиваващо или установено в Швейцария трето лице, което участва в усвояването на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Съюза, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия. При изпълнение на задълженията си на територията на Швейцария представителите и разследващите органи на Съюза действат по начин, който е в съответствие с право на Швейцария.

2. Представителите на институциите и органите на Съюза, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (на електронен и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено или електронно копие, или извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираното трето лице.

3. Швейцария не възпрепятства и не създава особени пречки пред упражняването на правото на влизане на нейна територия на представителите и другите лица, посочени в параграф 2, нито пред достъпа им до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.

4. Прегледите и одитите, посочени в параграф 1 от настоящия член, може да се извършват след спирането на прилагането на протокол към настоящото споразумение съгласно член 19, след края на временното прилагане или след прекратяването на настоящото споразумение, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза, или както е предвидено в съответните споразумения и договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Съюза, поето от Съюза преди началната дата на спирането на прилагането на съответния протокол, края на временното прилагане или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 12

Борба с нередностите, измамите и други престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са оправомощени да извършват административни разследвания във връзка с прилагането на настоящото споразумение и протоколите към него, включително проверки и инспекции на място, на територията на Швейцария. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза. При изпълнение на задълженията си на територията на Швейцария представителите и разследващите органи на Съюза действат по начин, който е в съответствие с право на Швейцария.

2. Компетентните органи на Швейцария информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза, във връзка с прилагането на настоящото споразумение и протоколите към него.

3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Швейцария, или на всеки правен субект, установен в Швейцария, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Швейцария трето лице, което участва в усвояването на финансиране от Съюза.

4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния одитен орган на Швейцария, който се уведомява в разумен срок предварително за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, така че компетентните органи на Швейцария да могат да окажат съдействие. За тази цел длъжностните лица от компетентните швейцарски органи могат да участват в проверките и инспекциите на място.

5. По искане на швейцарските органи проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Европейската комисия и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те може по-специално да копират относимите документи.

7. Когато физическото лице, правният субект или друго трето лице се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, швейцарските органи, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното право, по-специално с цел опазване на доказателствата.

8. Европейската комисия или OLAF информират швейцарските компетентни органи за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентния одитен орган на Швейцария всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.

9. Без да се засяга прилагането на наказателното право на Швейцария, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на всеки субект от Швейцария, който участва в изпълнението на програма или дейност на Съюза в съответствие със законодателството на Съюза.

10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Швейцария редовно обменят информация и, по искане на някоя от договарящите страни, провеждат консултации помежду си.

11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Швейцария определя звено за контакт.

12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Швейцария се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.

13. Компетентните органи на Швейцария също така информират Европейската прокуратура за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза, когато тези факти или подозрения се отнасят до случай, който може да попада в компетентността на Европейската прокуратура. В случаите, когато има разследвания или съдебни производства, образувани от Европейската прокуратура или Швейцария във връзка с престъпления, засягащи съответните финансови интереси на Съюза и Швейцария, попадащи в обхвата на настоящото споразумение, Швейцария и Съюзът осигуряват ефективна взаимопомощ в съответствие с приложимата правна рамка, за да се даде възможност на техните компетентни органи да изпълняват задължението си да разследват, преследват по наказателен ред и да предават на съдилищата си извършителите и съучастниците в такива престъпления.

Член 13

Изменения на членове 11 и 12

Съвместният комитет може да изменя членове 11 и 12, за да бъдат съобразени промените в актове на една или повече институции на Съюза.

Член 14

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програми, дейности, проекти или действия на Съюза, подлежат на изпълнение в Швейцария. Заповедта за принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Швейцария. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Швейцария. Решенията на Европейската комисия, които подлежат на изпълнение, се считат за изпълнителни основания по смисъла на Федералния закон на Швейцария от 11 април 1889 г. за принудителното изпълнение на задължения и несъстоятелността и не подлежат на преглед по същество пред съдилищата на Швейцария. Правителството на Швейцария съобщава на Европейската комисия и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган за целите на настоящия член. В съответствие с член 15 Европейската комисия има право пряко да уведомява за подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Швейцария, и правните субекти, установени в Швейцария.

2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени въз основа на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, проекти или действия на Съюза, подлежат на изпълнение в Швейцария по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.

3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася по законосъобразността на решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1, и да спира тяхното принудително изпълнение. Съдилищата на Швейцария обаче са компетентни да се произнасят по жалби относно незаконосъобразни изпълнителни действия.

Член 15

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Съюза, участващи в изпълнението на програми или дейности на Съюза или в контрола на тези програми или дейности, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Швейцария, или правен субект, установен в Швейцария, които получават финансиране от Съюза, както и с всяко пребиваващо или установено в Швейцария трето лице, което участва в усвояването на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и трети лица може да предават пряко на институциите и органите на Съюза цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Съюза, приложимо по отношение на програмата или дейността на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията за финансиране, сключени за изпълнението на тази програма или дейност.

Член 16

Съвместен комитет за участието в програми на Съюза

1. Създава се Съвместен комитет за участието в програми на Съюза. Съвместният комитет:

а) осигурява правилното действие и ефективното прилагане на настоящото споразумение и протоколите към него, включително оценяването, оценката и прегледа на тяхното прилагане, и по-специално:

i) участието и резултатите от дейността на субекти от Швейцария в програми и дейности на Съюза или в части от тях;

ii) когато е приложимо, нивото на взаимна отвореност към правните субекти, установени във всяка от договарящите страни, за участие в програми, проекти, действия или дейности, или части от тях, на другата договаряща страна;

iii) прилагането на механизма за финансовата вноска, посочен в член 7, и когато е приложимо, механизма за автоматична корекция, приложим за програмите или дейностите на Съюза, обхванати от протоколите към настоящото споразумение, съгласно член 9;

iv) обмен на информация и, когато е целесъобразно, разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;

v) обсъждане, по искане на някоя от договарящите страни, на ограниченията, прилагани или планирани от договарящите страни, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

vi) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;

vii) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с програми или дейности на Съюза, които са обхванати от протоколите към настоящото споразумение;

viii) обмен на информация, наред с другото, във връзка с ново законодателство, решения или национални програми, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение и протоколите към него;

ix) приемане на протоколи към настоящото споразумение относно специалните ред и условия за участието на Швейцария в програми или дейности на Съюза, или в части от тях, или изменение на такива протоколи посредством решение, когато е необходимо;

x) изменение на членове 11 и 12 от настоящото споразумение посредством решение, за да се вземат предвид промените в актове на една или повече институции на Съюза;

б) осигурява, в сътрудничество със Съвместния комитет, създаден със Споразумението относно здравето (наричан по-нататък „Съвместният комитет по здравеопазването“), правилното действие и ефективното прилагане на настоящото споразумение по отношение на участието на Швейцария в програми за действие на Съюза в областта на здравето ([10]), само по въпросите, обхванати от настоящото споразумение; и по-специално:

i) приемането или изменението на съответния протокол, като се консултира със Съвместния комитет по здравеопазването;

ii) информирането на Съвместния комитет по здравеопазването, когато дневният ред на неговите заседания включва въпроси, свързани с програма за действие на Съюза в областта на здравето.

2. Решенията на Съвместния комитет се вземат с консенсус. Решенията са задължителни за договарящите страни.

3. Съвместният комитет се състои от представители на договарящите страни.

4. Съвместният комитет може да реши да създаде ad hoc работни групи или консултативни органи на експертно равнище с цел да го подпомагат при прилагането на настоящото споразумение.

5. Съвместният комитет се председателства съвместно от по един представител на всяка договаряща страна.

6. Съвместният комитет работи непрекъснато чрез обмен на подходяща информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието и резултатите от дейността на субектите от Швейцария. При необходимост Съвместният комитет може да осъществява дейността си писмено.

7. Съвместният комитет заседава най-малко веднъж годишно, на ротационен принцип в Брюксел и Берн, освен ако съпредседателите не решат друго. Той заседава и по искане на някоя от договарящите страни. Съпредседателите могат да се споразумеят заседанието на Съвместния комитет да се проведе чрез видеоконферентна или телеконферентна връзка.

8. Съвместният комитет приема свой процедурен правилник на първото си заседание.

Член 17

Влизане в сила

1. Настоящото споразумение се ратифицира или одобрява от договарящите страни в съответствие със собствените им процедури. Договарящите страни се уведомяват взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение.

2. Настоящото споразумение влиза в сила на първия ден от втория месец след последното уведомление относно следните актове:

а) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;

б) Протокол за изменение на Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;

в) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

г) Протокол за изменение на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

д) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

е) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;

ж) Протокол за изменение на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;

([10]) За периода 2021—2027 г. това е програмата „ЕС в подкрепа на здравето“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014 (ОВ ЕС L 107, 26.3.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj).

з) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;

и) Протокол за изменение на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти;

й) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;

к) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;

л) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз;

м) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно реда и условията за участие на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма.

Член 18

Временно прилагане

1. Договарящите страни прилагат временно настоящото споразумение съгласно съответните си вътрешни процедури и законодателство, считано от 1 януари 2025 г. Ако датата на подписване на настоящото споразумение е след 15 ноември 2025 г., договарящите страни прилагат временно настоящото споразумение съгласно съответните си вътрешни процедури и законодателство, считано от 1 януари 2026 г.

2. Временното прилагане на настоящото споразумение се прекратява най-късно на 31 декември 2028 г., ако до тази дата Швейцария не е приключила вътрешните си процедури, необходими за влизането в сила на актовете, изброени в член 17.

3. Когато временното прилагане на настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с параграф 2 от настоящия член, договарящите страни се споразумяват, че оперативната вноска на Швейцария, посочена в член 7, е дължима без адаптацията, предвидена в член 8, или корекцията, предвидена в член 9.

4. Договарящите страни се споразумяват, че проектите или действията, по отношение на които са поети правни задължения през временното прилагане на настоящото споразумение, продължават до приключването им при определените в него условия.

Член 19

Спиране

1. Прилагането на протокол към настоящото споразумение може да бъде спряно от Съюза във връзка с програма или дейност на Съюза, или част от тях:

а) ако Швейцария не изпълни задълженията си по член 5, параграф 1 и това неизпълнение има значително въздействие върху изпълнението на тази програма или дейност, или част от тях;

б) в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Швейцария по тази програма или дейност.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма или дейност на Съюза, Европейската комисия изпраща официално напомнително писмо. Ако в срок от 20 работни дни след получаването на официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Европейската комисия уведомява Швейцария за спирането на прилагането на съответния протокол към настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Швейцария;

в) в случаите, предвидени в член 16 от Споразумението относно здравето по отношение на участието на Швейцария в програма за действие на Съюза в областта на здравето.

2. В случай че прилагането на даден протокол към настоящото споразумение бъде спряно, субектите от Швейцария не отговарят на условията за участие в процедури за предоставяне на средства, които все още не са приключили към началния момент на спирането. Процедурата за предоставяне на средства се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

3. Спирането на прилагането на даден протокол към настоящото споразумение не засяга правните задължения, поети в рамките на съответната програма или дейност на Съюза по отношение на субекти от Швейцария преди началото на спирането. Съответният протокол към настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

4. Когато целият размер на дължимата финансова вноска бъде получена от Съюза, той незабавно уведомява Швейцария за това. Прилагането се възобновява незабавно от момента на това уведомление.

5. Считано от датата на възобновяването на прилагането на даден протокол към настоящото споразумение, субектите от Швейцария отново отговарят на условията за участие в процедури за предоставяне на средства, започнали по съответната програма или дейност на Съюза след тази дата, и в процедури за предоставяне на средства, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

6. Ако шест месеца след началото на спирането съгласно параграф 1 обстоятелствата, довели до спирането, продължават да са налице, Съюзът може едностранно да прекрати прилагането на протокола, чието действие е спряно, по отношение на съответната програма или дейност на Съюза или на част от тях.

Член 20

Прекратяване

1. Всяка договаряща страна може да прекрати настоящото споразумение, като уведоми другата договаряща страна.

2. Настоящото споразумение престава да бъде в сила шест месеца след получаване на писменото уведомление, посочено в параграф 1.

3. Ако настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с настоящия член, договарящите страни се споразумяват, че:

а) проектите или действията, по отношение на които са били поети правни задължения след влизането в сила на настоящото споразумение и преди то да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;

б) годишната финансова вноска по програма или дейност на Съюза за година N, през която настоящото споразумение е прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 7 от настоящото споразумение и всички други относими разпоредби в съответния протокол. Когато се прилага механизмът за адаптация, оперативната вноска за съответната програма или дейност за година N се адаптира в съответствие с член 8 от настоящото споразумение. За програми или дейности на Съюза, за които се прилагат както механизмът за адаптация, така и механизмът за автоматична корекция, съответната оперативна вноска за година N се адаптира в съответствие с член 8 от настоящото споразумение и се коригира в съответствие с член 9 от него. За програми или дейности на Съюза, за които се прилага единствено механизмът за корекция, съответната оперативна вноска за година N се коригира в съответствие с член 9 от настоящото споразумение. Таксата за участие, платена за година N като част от финансовата вноска за програма или дейност на Съюза, не се адаптира, нито коригира;

в) когато се прилага механизмът за адаптация, след годината, през която настоящото споразумение е прекратено, оперативните вноски за програма или дейност на Съюза, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се адаптират в съответствие с член 8. За програми или дейности на Съюза, за които се прилагат както механизмът за адаптация, така и механизмът за автоматична корекция, тези оперативни вноски се адаптират в съответствие с член 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 9. За програми или дейности на Съюза, за които се прилага само механизмът за автоматична корекция, съответните оперативни вноски се коригират автоматично в съответствие с член 9.

4. При спазване на параграф 3, участието на Швейцария в програма за действие на Съюза в областта на здравето може да бъде прекратено в случаите, предвидени в член 16 от Споразумението относно здравето.

5. При спазване на параграф 3 и независимо от разпоредбите на настоящото споразумение в противен смисъл, участието на Швейцария в програма за действие на Съюза в областта на здравето се прекратява в същия ден, в който Споразумението относно здравето престане да бъде в сила.

6. Договарящите страни уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването на настоящото споразумение.

Член 21

Приложение и протоколи

Приложението и протоколите към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение е съставено в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, ирландски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като всички текстове са еднакво автентични.

В ПОТВЪРЖДЕНИЕ НА КОЕТО долуподписаните упълномощени представители положиха подписите си под настоящото споразумение.

Съставено в Берн на десети ноември две хиляди двадесет и пета година.

Hecho en Berna, el diez de noviembre de dos mil veinticinco.

V Bernu dne desátého listopadu dva tisíce dvacet pět.

Udfærdiget i Bern den tiende november to tusind og femogtyve.

Geschehen zu Bern am zehnten November zweitausendfünfundzwanzig.

Kahe tuhande kahekümne viienda aasta novembrikuu kümnendal päeval Bernis.

Έγινε στη Βέρνη, στις δέκα Νοεμβρίου δύο χιλιάδες είκοσι πέντε.

Done at Berne, on the tenth day of November in the year two thousand and twenty-five.

Fait à Berne, le dix novembre deux mille vingt-cinq.

Arna dhéanamh i mBeirn, an deichiú lá de mhí na Samhna sa bhliain dhá mhíle a fiche cúig.

Sastavljeno u Bernu desetog studenoga godine dvije tisuće dvadeset pete.

Fatto a Berna, addì dieci novembre duemilaventicinque.

Bernē, divi tūkstoši divdesmit piektā gada desmitajā novembrī.

Priimta du tūkstančiai dvidešimt penktų metų lapkričio dešimtą dieną Berne.

Kelt Bernben, a kétezerhuszonötödik év november havának tizedik napján.

Magħmul f'Bern, fl-għaxar jum ta' Novembru fis-sena elfejn u ħamsa u għoxrin.

Gedaan te Bern, tien november tweeduizend vijfentwintig.

Sporządzono w Bernie dnia dziesiątego listopada roku dwa tysiące dwudziestego piątego.

Feito em Berna, em dez de novembro de dois mil e vinte e cinco.

Întocmit la Berna la zece noiembrie două mii douăzeci și cinci.

V Berne desiateho novembra dvetisícdvadsaťpäť.

V Bernu, desetega novembra dva tisoč petindvajset.

Tehty Bernissä kymmenentenä päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäviisi.

Som skedde i Bern den tionde november tjugohundratjugofem.

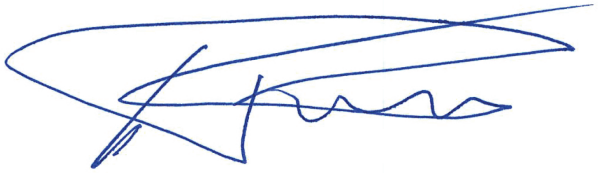
За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Thar ceann an Aontais Eorpaigh
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

За Европейската общност за атомна енергия
Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
Za Evropské společenství pro atomovou energii
For Det Europæiske Atomenergifællesskab
Für die Europäische Atomgemeinschaft
Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
For the European Atomic Energy Community
Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
Thar ceann an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach
Za Europsku zajednicu za atomsku energiju
Per la Comunità europea dell'energia atomica
Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
Europos atominės energijos bendrijos vardu
Az Európai Atomenergia-közösség részéről
F'isem il-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika
Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
Za Evropsko skupnost za atomsko energijo
Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
För Europeiska atomenergigemenskapen

За Конфедерация Швейцария
Por la Confederación Suiza
Za Švýcarskou konfederaci
For Det Schweiziske Forbund
Für die Schweizerische Eidgenossenschaft
Šveitsi Konföderatsiooni nimel
Για την Ελβετική Συνομοσπονδία
For the Swiss Confederation
Pour la Confédération suisse
Thar ceann Cónaidhm na hEilvéise
Za Švicarsku Konfederaciju
Per la Confederazione Svizzera
Šveices Konfederācijas vārdā –
Šveicarijos Konfederacijos vardu
A Svájci Államszövetség részéről
Għall-Konfederazzjoni Żvizzera
Voor de Zwitserse Bondsstaat
W imieniu Konfederacji Szwajcarskiej
Pela Confederação Suíça
Pentru Confederaţia Elveţiană
Za Švajčiarsku konfederáciu
Za Švicarsko konfederacijo
Sveitsin valaliiton puolesta
För Schweiziska edsförbundet

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ ОТНОСНО РАЗПОРЕДБИТЕ ЗА ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Европейската комисия съобщава на Швейцария, във възможно най-кратък срок и най-късно на 16 април на всяка финансова година, следната информация за всяка програма или дейност на Съюза, или част от тях, в които Швейцария участва:

   а) сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Швейцария в съответствие с протоколите към настоящото споразумение, и, ако е приложимо, размера на бюджетните кредити за външни целеви приходи, които не произтичат от финансова вноска от други донори по тези бюджетни редове;

   б) размера на таксата за участие, посочена в член 7 от настоящото споразумение;

   в) от година N + 1 от изпълнението на програма, включена в протоколите към настоящото споразумение, изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, и равнището на отменени бюджетни задължения;

   г) за програми, или части от тях, за които се прилага член 9 от настоящото споразумение, когато подобна информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция, равнището на поетите задължения в полза на субектите от Швейцария, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити и съответното общо равнище на поетите задължения.

   Въз основа на своя проектобюджет Европейската комисия предоставя прогнозна информация по букви а) и б) възможно най-скоро, по възможност през месец юни, и най-късно до 1 септември на всяка финансова година.

2. Общата стойност на поканата за внасяне на средства за дадена година се определя чрез прилагане на годишната сума, изчислена съгласно член 7 от настоящото споразумение, включително евентуалните адаптации по член 8 от настоящото споразумение, ако е приложимо за програмата на Съюза, и евентуалните корекции по член 9 от настоящото споразумение, ако е приложимо за програмата на Съюза.

   Прилагането на настоящия параграф няма отношение към изчисляването на автоматичната корекция по член 9 от настоящото споразумение.

3. Най-късно на 16 април, а ако е приложимо за програмата на Съюза — най-рано на 22 октомври и най-късно на 31 октомври всяка финансова година, Европейската комисия отправя до Швейцария покана за внасяне на средства, която съответства на вноската на Швейцария съгласно настоящото споразумение за всяка от програмите или дейностите на Съюза, или части от тях, в които Швейцария участва.

4. Поканата за внасяне на средства, посочена в параграф 3, се структурира на траншове, както следва:

   а) първият транш за годината във връзка с поканата за внасяне на средства, която се отправя до 16 април, съответства на сума, която не надвишава равностойността на прогнозната годишна финансова вноска по съответната програма, посочена в параграф 1.

      Швейцария плаща сумата, посочена в тази покана за внасяне на средства, не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата;

   б) когато е приложимо, вторият транш за годината във връзка с поканата за внасяне на средства, която се отправя най-рано на 22 октомври и най-късно на 31 октомври, съответства на разликата между сумата, посочена в параграф 1, и сумата, посочена в параграф 3, ако сумата, посочена в параграф 3, е по-голяма. Швейцария плаща сумата, посочена в тази покана за внасяне на средства, не по-късно от 21 декември.

   Швейцария може да извършва отделни плащания за всяка програма и дейност.

5. Ако настоящото споразумение започне да се прилага временно през 2025 г., за първата година от неговото прилагане Европейската комисия отправя една покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от подписването на настоящото споразумение и най-късно до 10 декември 2025 г.

6. Ако настоящото споразумение започне да се прилага временно през 2025 г., Швейцария изплаща сумата, посочена в поканата за внасяне на средства по параграф 5, не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата за внасяне на средства и най-късно до 21 декември 2025 г.

7. Ако участието на Швейцария бъде прекратено съгласно член 20 от настоящото споразумение, стават дължими всички плащания във връзка с периода преди прекратяването да породи действие. Европейската комисия отправя покана за внасяне на средства във връзка с дължимата сума най-късно един месец след като прекратяването породи действие. Швейцария плаща тази дължима сума в срок от 60 дни от отправянето на поканата за внасяне на средства.

8. Всяка забава при плащането на вноската води до плащане от страна на Швейцария на лихва за забава върху неизплатената сума, считано от датата на падежа до деня, в който неизплатената сума е изплатена изцяло.

9. Лихвеният процент за дължими суми, неплатени до падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия C на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия ден от месеца, в който се пада падежът, или 0 %— като се прилата по-високата от двете стойности — плюс 3,5 процентни пункта.

ПРОТОКОЛ 1

УЧАСТИЕ В ПРОГРАМАТА „ХОРИЗОНТ ЕВРОПА“, ПРОГРАМАТА НА ЕВРАТОМ ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ОБУЧЕНИЕ, ПРОГРАМАТА „ЦИФРОВА ЕВРОПА“ И ПРОГРАМАТА „ЕРАЗЪМ+“

ЧАСТ I

ОБЩИ ПРАВИЛА

Член 1

Програми, в които участва Швейцария

1. Швейцария участва като асоциирана държава и допринася за програмите и дейностите на Съюза или части от тях, създадени със следните основни актове:

а) Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 ([1]) (наричана по-нататък „програмата „Хоризонт Европа“), и изпълняван чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС ([2]), в най-актуалните им редакции и посредством финансова вноска в Европейския институт за иновации и технологии, създаден с Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии ([3]);

б) Регламент (Евратом) 2021/765 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламент (Евратом) 2018/1563 ([4]) (наричана по-нататък „програмата на Евратом“), в най-актуалната му редакция;

в) Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на програмата „Цифрова Европа“ и за отмяна на Решение (ЕС) 2015/2240 ([5]) (наричана по-нататък „програма „Цифрова Европа“), в най-актуалната му редакция;

г) Регламент (ЕС) 2021/817 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на „Еразъм+“ – програма на Съюза в областта на образованието и обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1288/2013 ([6]), в най-актуалната му редакция.

2. Настоящият протокол не се прилага за процедури за предоставяне на средства, при които се изпълняват бюджетни задължения за:

а) 2021, 2022, 2023 или 2024 г. в програмите или дейностите на Съюза, или части от тях, посочени в член 1, параграф 1, букви а), б) и в) от настоящия протокол;

б) 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 или 2026 г. в програмата на Съюза, посочена в член 1, параграф 1, буква г) от настоящия протокол.

([1]) ОВ ЕС L 170, 12.5.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj.
([2]) ОВ ЕС L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/764/oj.
([3]) ОВ ЕС L 189, 28.5.2021 г., стр. 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/819/oj.
([4]) ОВ ЕС L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 81, http://data.europa.eu/eli/dec/2021/764/oj.
([5]) ОВ ЕС L 166, 11.5.2021 г., стр. 1, ELI: https://data.eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj.
([6]) ОВ ЕС L 189, 28.5.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj.

Член 2

Продължителност на участието на Швейцария

1. Швейцария участва в програмите и дейностите на Съюза или части от тях, посочени във:

а) член 1, параграф 1, букви а) , б) и в) от настоящия протокол, от 1 януари 2025 г. или друга дата, ако е предвидена в специален дял от настоящия протокол, за оставащия им срок или до края на МФР за периода 2021—2027 г., като се прилага по-краткият от двата срока;

б) член 1, параграф 1, буква г) от настоящия протокол, от 1 януари 2027 г. за оставащия ѝ срок или до края на МФР за периода 2021—2027 г., като се прилага по-краткият от двата срока, при спазване на условията по член 14 от настоящия протокол.

2. Швейцария или субекти от Швейцария отговарят на условията за допустимост съгласно условията, предвидени в член 4 от настоящото споразумение, по отношение на процедурите за предоставяне на средства от Съюза, чрез които се изпълняват бюджетните задължения по програмите и дейностите, или части от тях, посочени в член 1 от настоящия протокол, в сроковете, посочени в параграф 1 от настоящия член.

За програмите и дейностите на Съюза, или части от тях, посочени в член 1, параграф 1, букви а, б) и в) от настоящия протокол, Швейцария или субекти от Швейцария не отговарят на изискванията за допустимост за получаване на финансиране от Съюза в рамките на процедури за предоставяне на средства от Съюза, с които се изпълняват бюджетни задължения за 2021 г., 2022 г., 2023 г. и 2024 г., без да се засягат приложимите правила за допустимост за субекти от неасоциирани трети държави, предвидени в основния акт или в други правила, отнасящи се до изпълнението на програмата или дейността на Съюза.

За програмите и дейностите на Съюза, или части от тях, посочени в член 1, параграф 1, буква г) от настоящия протокол, Швейцария или субекти от Швейцария не отговарят на изискванията за допустимост за получаването на финансиране от Съюза в рамките на процедури за предоставяне на средства от Съюза, с които се изпълняват бюджетни задължения за 2021 г., 2022 г., 2023 г, 2024 г., 2025 г. и 2026 г., без да се засягат приложимите правила за допустимост за субекти от неасоциирани трети държави, предвидени в основния акт или в други правила, отнасящи се до изпълнението на програмата или дейността на Съюза.

Член 3

Заключителни разпоредби

Настоящият протокол остава в сила за срока, необходим за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програмите на Съюза, посочени в член 1 от настоящия протокол, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Съюза, и всички финансови задължения, произтичащи от прилагането на настоящия протокол между договарящите страни.

Действието на настоящия протокол се разширява и той се прилага за периода 2026—2027 г. при същите ред и условия за приемника на програмата на Евратом, освен ако в срок от три месеца от публикацията в *Официален вестник на Европейския съюз* във връзка с посочената програма приемник някоя от договарящите страни уведоми за решението си да не разширява действието на настоящото споразумение по отношение на тази програма приемник. В случай на такова уведомление настоящият протокол не се прилага от 1 януари 2026 г. по отношение на приемника на програмата на Евратом.

Член 4

Приложение

Приложението към настоящия протокол съставлява неразделна част от него.

ЧАСТ II

СПЕЦИАЛНИ РЕД И УСЛОВИЯ ЗА УЧАСТИЕТО В ПРОГРАМИ НА СЪЮЗА

ДЯЛ 1

„ХОРИЗОНТ ЕВРОПА“ И ПРОГРАМАТА НА ЕВРАТОМ В ДОПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА „ХОРИЗОНТ ЕВРОПА“

Член 5

Специални ред и условия за участие в програмата „Хоризонт Европа“ и програма на Евратом в допълнение на програмата „Хоризонт Европа“

1. Преди да вземе решение за това дали субектите от Швейцария отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи и интереси на Съюза, както и с неговата независимост и сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Европейската комисия може да поиска конкретна информация или гаранции, като:

а) информация за това дали на субектите от Съюза е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми, проекти, действия, дейности или други мерки, или части от тях, на Швейцария, равностойни на съответното действие от програмата „Хааоризонт Европа“;

б) информация за това дали Швейцария разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и гаранции, че органите на Швейцария ще докладват на Европейската комисия и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции или поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Швейцария, на субект от Швейцария, който е получил финансиране по програмата „Хоризонт Европа“ или програмата на Евратом за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Съюза, както и с неговата независимост или сигурност, при условие че Европейската комисия предостави на Швейцария списък на съответните субекти от Швейцария, с които е подписала споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства; и

в) гаранции, че резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от субекти от Швейцария, не подлежат на ограничения при износа им за държави членки по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване; по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване Швейцария споделя на годишна база актуален списък на адресатите на ограничения върху износа.

2. Субектите от Швейцария могат да участват в дейности на Съвместния изследователски център на Европейската комисия (JRC) при ред и условия, равностойни на тези, които са приложими за субектите от Съюза, освен ако не са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграф 1.

3. Когато Съюзът изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 ДФЕС, Швейцария и субектите от Швейцария могат да участват в правните структури, създадени съгласно тези разпоредби, при спазване на правните актове на Съюза, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

4. Швейцария бива информирана редовно за дейностите на JRC, които са свързани с нейното участие във всяка програма, и по-специално за многогодишните работни програми на JRC. Представител на високо равнище на Швейцария се кани като наблюдател на заседания на Управителния съвет на JRC във връзка с точка, която засяга участието на Швейцария в програмата.

5. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ([7]) или правният акт на Съюза, заменящ посочения регламент, и Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета ([8]) се прилагат по отношение на участието на субекти от Швейцария в общностите на знание и иновации в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

([7]) Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (ОВ ЕС L 189, 28.5.2021 г., стр. 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/819/oj).

([8]) Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (EIT) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ ЕС L 189, 28.5.2021 г., стр. 91, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/820/oj).

6. Представителите на Швейцария имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета и в член 16 от Регламент (Евратом) 2021/765 на Съвета, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Швейцария, когато този комитет обсъжда въпроси, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом. Това участие е в съответствие с член 6 от настоящото споразумение. Пътните разходи на представителите на Швейцария във връзка със заседанията на комитета се възстановяват за пътуване в икономична класа. За всички други въпроси възстановяването на пътните и дневните разходи се урежда от същите правила, които се прилагат за представителите на държавите членки.

Член 6

Реципрочност

Правните субекти, установени в Съюза, може да участват в програми, проекти, действия, дейности, други мерки, или части от тях, на Швейцария, които са равностойни на тези по програмата „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом, в съответствие с нормативната уредба на Швейцария.

В приложение към настоящия протокол се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти, действия, дейности, други мерки, или части от тях, на Швейцария.

За финансирането от Швейцария на правни субекти, установени в Съюза, се прилага нормативната уредба на Швейцария, уреждаща функционирането на програмите, проектите, действията, дейностите и други мерки за научни изследвания и иновации или части от тях. Когато не е осигурено финансиране, правните субекти, установени в Съюза, могат да участват със собствени средства.

Член 7

Отворена наука

Договарящите страни взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми, проекти, действия, дейности или части от тях в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом и нормативната уредба на Швейцария.

Член 8

Финансови условия за програмата „Хоризонт Европа“

1. Член 8 от настоящото споразумение се прилага за програма „Хоризонт Европа“.

2. Член 9 от настоящото споразумение се прилага за програма „Хоризонт Европа“.

3. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 9 от настоящото споразумение и в настоящия протокол, се прилагат следните условия:

а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез покани за представяне на предложения, при които крайните бенефициери може да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция; изключва се финансова подкрепа за трети лица по смисъла на член 207 от Финансовия регламент;

б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — правни субекти на Швейцария, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства;

в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия e-Corda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;

г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програма „Хоризонт Европа“, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация и други действия;

д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

4. Механизмът за автоматична корекция се прилага, както следва:

а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 7, параграф 5 от настоящото споразумение, следва да се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в параграф 3, буква в) от настоящия член, след като всички корекции в съответствие с член 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Швейцария по програма „Хоризонт Европа“; разглежданият размер ще бъде размерът на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията;

б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:

i) общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Швейцария и субектите от Швейцария като задължения, поети по бюджетните кредити за година N; и

ii) размера на адаптираната оперативна вноска на Швейцария за година N, умножен по съотношението между:

А. размера на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 7, параграф 5 от настоящото споразумение; и

Б. общия размер на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

Когато е направена адаптация за ситуации, при които субекти от Швейцария са изключени, в съответствие с прилагането на член 8, съответните суми на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, не се включват в изчисленията.

5. Ако по отношение на оперативната вноска на Швейцария за дадена година N размерът на разликата, изчислена в съответствие с метода, определен в член 9, параграф 2 от настоящото споразумение, е отрицателен и в абсолютно изражение надвишава 8 % от съответната оперативна вноска за година N, бъдещата оперативна вноска на Швейцария за година N+2 се намалява с разликата между абсолютната сума, изчислена в съответствие с метода, определен в член 9, параграф 2 за година N, и сумата, която съответства на 8 % от съответната оперативна вноска за година N.

След изтичането на срока, посочен в член 2, параграф 1 от настоящия протокол, всички намаления на бъдещата оперативна вноска, посочени в първа алинея от настоящия параграф, се прилагат за оперативната вноска на Швейцария за последваща програма, в която Швейцария участва.

Ако оперативната вноска на Швейцария се адаптира през година N+2 в съответствие с първа и втора алинея, тази адаптация се взема предвид за целите на изчисляването на годишната сума за година N+2 в съответствие с точка 4 от приложението към настоящото споразумение относно разпоредбите за финансово изпълнение.

Член 9

Финансови условия за програмата на Евратом

1. Член 8 от настоящото споразумение не се прилага за програмата на Евратом в допълнение на програмата „Хоризонт Европа“.

2. Член 9 от настоящото споразумение не се прилага за програмата на Евратом в допълнение на програмата „Хоризонт Европа“.

3. Чрез дерогация от член 7, параграф 7 от настоящото споразумение, алгоритъмът за вноските, който следва да се прилага през 2025 г., 2026 г. и 2027 г. за изчисляване на оперативната вноска за участието в програмата на Евратом, е 95,4 % от алгоритъма за вноските, определен в член 7, параграф 6 от настоящото споразумение.

ДЯЛ 2

УЧАСТИЕ В ПРОГРАМА „ЦИФРОВА ЕВРОПА“

Член 10

Обхват на асоциирането

Швейцария участва като асоциирана държава и допринася за постигането на специфични цели (СЦ) СЦ1 (Високопроизводителни изчислителни технологии (HPC), СЦ2 (Изкуствен интелект), СЦ4 (Задълбочени цифрови умения) и СЦ5 (Внедряване и използване по най-добрия начин на цифровия капацитет и оперативна съвместимост) на програмата „Цифрова Европа“, посочени в член 3 от Регламент (ЕС) 2021/694.

Член 11

Специални ред и условия за участие в програма „Цифрова Европа“

1. Преди да вземе решение за това дали субектите от Швейцария отговарят на условията за участие в действие, участието в което е било ограничено по надлежно обосновани съображения въз основа на член 12, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2021/694, Европейската комисия може да поиска конкретна информация или гаранции, като:

а) информация за това дали на субектите от Съюза е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми, проекти или действия на Швейцария, равностойни на съответното действие от програмата „Цифрова Европа“;

б) информация за това дали Швейцария разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и гаранции, че органите на Швейцария ще докладват на Европейската комисия и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции или поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Швейцария, на субект от Швейцария, който е получил финансиране по програма „Цифрова Европа“ за действия, при условие че Европейската комисия предостави на Швейцария списък на съответните установени в Швейцария субекти, с които е подписала споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства; и

в) гаранции, че резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Швейцария, не подлежат на ограничения при износа им за държави членки по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване; по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване Швейцария споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа.

2. Когато условията на поканата ограничават участието в действие поради съображения, свързани със сигурността на Съюза, съгласно член 12, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2021/694, Европейската комисия може да поиска конкретна информация или уверение от Швейцария, за да оцени адекватността на гаранциите, предоставени от съответните субекти, че участието им в действието няма да окаже отрицателно въздействие върху сигурността на Съюза.

3. Когато Съюзът изпълнява програмата „Цифрова Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 ДФЕС, Швейцария и правните субекти от Швейцария могат да участват в правните структури, създадени съгласно тези разпоредби, при спазване на правните актове на Съюза, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

Член 12

Реципрочност

Правните субекти, установени в Съюза, могат да участват в програми, проекти, действия, дейности, други мерки, или части от тях, на Швейцария, които са равностойни на тези по програмата „Цифрова Европа“, в съответствие с разпоредбите на Швейцария.

В приложение към настоящия протокол се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти, действия, дейности, други мерки, или части от тях, на Швейцария.

За финансирането от Швейцария на правни субекти, установени в Съюза, се прилага нормативната уредба на Швейцария, уреждаща функционирането на програмите, проектите, действията, дейностите и други мерки за научни изследвания и иновации или части от тях. Когато не е осигурено финансиране, правните субекти, установени в Съюза, могат да участват със собствени средства.

Член 13

Финансови условия

Член 8 от настоящото споразумение не се прилага за програма „Цифрова Европа“.

ДЯЛ 3

УЧАСТИЕ В ПРОГРАМА „ЕРАЗЪМ+“

Член 14

Специален ред и условия за участие в програма „Еразъм+“

Участието на Швейцария в програма „Еразъм+“ зависи от определянето на национален орган, създаването на национална агенция и определянето на независим одитен орган в съответствие с членове 26— 29 от Регламент (ЕС) 2021/817.

Участието на Швейцария в програмата „Еразъм+“ започва от датата, на която Европейската комисия е приела предварителната оценка на съответствието на националната агенция съгласно член 28, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/817.

Член 15

Финансови условия

1. Член 8 от настоящото споразумение не се прилага за програма „Еразъм+“.

2. Чрез дерогация от член 7, параграф 7 от настоящото споразумение, алгоритъмът за вноските, който следва да се прилага през 2027 г. за изчисляване на оперативната вноска за участието в програма „Еразъм+“, е 70 % от алгоритъма за вноските, определен в член 7, параграф 6 от настоящото споразумение.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Списък на равностойните програми, проекти, действия и дейности, или части от тях, на Швейцария

1. Програмите, проектите, действията и дейностите, или части от тях, на Швейцария в неизчерпателния списък по-долу се смятат за равностойни на програма „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом:

   — Bridge Proof-of-Concept

   — SNSF Project funding

   — SNSF Health & well-being

   — SNSF MARVIS

   — SNSF International Co-Investigator Scheme

   — SNSF National Centres of Competence in Research (NCCRs)

   — Ambizione

   — Spark

   — Funding programmes FOT

   — Sustained Scientific User Laboratory for Simulation and Data-based Science at CSCS (User Lab)

   — Swiss Data Science Center

   — Swiss Plasma Center / Swiss Fusion Hub

   — Swiss Light Source SLS

   — Swiss Spallation Neutron Source (SINQ)

   — SμS muon source

   — Swiss Research Infrastructure for Particle Physics CHRISP

   — Swiss X-ray Free Electron Laser SwissFEL

   — Swiss-Norwegian beamline (SNBL)

   — SwissChips Initiative

   — Swiss Twins

2. Програмите, проектите, действията и дейностите, или части от тях, на Швейцария в неизчерпателен списък се смятат за равностойни на програма „Цифрова Европа“:

[…]

ПРОТОКОЛ 2

УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТИ НА ЕВРОПЕЙСКОТО СЪВМЕСТНО ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ITER И РАЗВИТИЕТО НА ТЕРМОЯДРЕНАТА ЕНЕРГИЯ, СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ITER И СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ПО-ШИРОК ПОДХОД

Член 1

Обхват на асоциирането

Швейцария участва като член и допринася за съвместното предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия (F4E) в съответствие с член 2, буква в) от Решение 2007/198/Евратом на Съвета ([1]) и приложения към него устав (наричан по-нататък „уставът на F4E“), като допринася за бъдещото научно и технологично сътрудничество в областта на контролирания термоядрен синтез чрез асоциирането на Швейцария към програмата на Евратом.

Член 2

Продължителност на участието на Швейцария

1. Швейцария участва като член на F4E от 1 януари 2026 г. за срока на съществуване на F4E, ако са изпълнени условията на Решение 2007/198/Евратом на Съвета.

2. Швейцария или субекти от Швейцария отговарят на условията за допустимост съгласно условията, предвидени в член 4 от настоящото споразумение, по отношение на процедурите за предоставяне на средства от Съюза, чрез които се изпълняват бюджетните задължения по програмите и дейностите, или части от тях, посочени в член 1 от настоящия протокол, в сроковете, посочени в параграф 1 от настоящия член. Швейцария или субекти от Швейцария не отговарят на условията за допустимост за получаване на финансиране от Съюза в рамките на процедури за предоставяне на средства от Съюза, с които се изпълняват бюджетни задължения за 2021, 2022, 2023, 2024 и 2025 г., без да се засягат приложимите правила за допустимост за субекти от неасоциирани трети държави, предвидени в основния акт или в други правила, отнасящи се до изпълнението на дейности на F4E.

Член 3

Специални ред и условия за участие в дейности на Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия

1. Независимо от член 12, параграф 2, буква а) и член 82, параграф 3, буква а) от Правилника за длъжностните лица на Европейския съюз и Условията за работа на другите служители на Европейския съюз, установени в Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОВС) № 259/68 на Съвета от 29 февруари 1968 г. ([2]), и в съответствие с член 10 от устава на F4E швейцарските граждани с пълни граждански права могат да бъдат назначавани от директора на F4E като служители на F4E.

2. Швейцария има право на глас в управителния съвет на F4E и плаща годишен членски внос в F4E в съответствие с приложение II към устава на F4E.

3. При спазване на разпоредбите на настоящото споразумение, и по-специално на член 4, субектите от Швейцария могат да участват във всички дейности на F4E при същите условия като приложимите за правните субекти от Евратом.

4. Представителите на Швейцария участват в заседанията на F4E в съответствие с устава на F4E.

5. Във връзка с техните дейности съгласно Решение 2007/198/Евратом, Швейцария прилага по отношение на F4E, както и на неговия директор и персонал Протокол № 7 за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, приложен към ДФЕС, при отчитане на следните правила:

([1]) Решение 2007/198/Евратом на Съвета за създаване на Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия и за предоставяне на предимства на същото (ОВ ЕС L 90, 30.3.2007 г., стр. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj).

([2]) Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОВС) № 259/68 на Съвета от 29 февруари 1968 г. относно определяне на Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Европейските общности и относно постановяване на специални мерки, временно приложими за длъжностни лица на Комисията (ОВ ЕО L 56, 4.3.1968 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).

а) разширяване на обхвата, така че да включва Швейцария;

когато Протоколът за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз съдържа позоваване на държавите членки, позоваванията се разбират като отнасящи се в еднаква степен за Швейцария, освен ако в разпоредбите по-долу не е предвидено друго;

б) освобождаване на F4E от непряко данъчно облагане, включително данък върху добавената стойност (ДДС):

i) стоките и услугите, изнасяни от Швейцария, не се облагат с ДДС в Швейцария; за стоки и услуги, предоставени на F4E в Швейцария за негово официално ползване, в съответствие с член 3, втора алинея от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, освобождаването от ДДС се предоставя чрез възстановяване; освобождаването от ДДС се предоставя, в случай че действителната покупна цена на стоките и услугите, посочена във фактурата или равностоен документ, възлиза на най-малко 100 швейцарски франка (с включен данък);

ii) възстановяването на ДДС се извършва срещу представяне във Федералната данъчна администрация, главен отдел „ДДС“, на предвидените за тази цел швейцарски формуляри; по правило заявленията за възстановяване се обработват в срок от три месеца от датата, на която са подадени заедно с необходимите удостоверяващи документи;

в) процедура за прилагане на правилата, свързани с персонала на Европейското съвместно предприятие за ITER:

i) по отношение на член 12, втора алинея от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз Швейцария освобождава — в съответствие с принципите на националното си право — длъжностните лица и другите служители на F4E по смисъла на член 2 от Регламент (Евратом, ЕОВС, ЕИО) № 549/69 на Съвета ([3]) от федерални, кантонални и общински данъци върху изплатените им от Съюза заплати, надници и възнаграждения, които подлежат на облагане с вътрешен данък в полза на Съюза;

ii) Швейцария не се счита за държава членка по смисъла на буква а) от настоящия параграф за целите на прилагането на член 13 от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз;

iii) длъжностните лица и другите служители на F4E, както и членовете на техните семейства, които се осигуряват по системата за социално осигуряване, приложима спрямо длъжностните лица и другите служители на Съюза, не са задължени да се осигуряват в системата за социално осигуряване на Швейцария;

iv) Съдът на Европейския съюз има изключителна компетентност по всички въпроси, свързани с взаимоотношенията между F4E или Европейската комисия и персонала ѝ по отношение на прилагането на Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОВС) № 259/68 и другите разпоредби от правото на Съюза, определящи условията на труд.

6. Швейцария предоставя на F4E в рамките на официални му дейности всички предимства, предвидени в приложение III към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия.

Член 4

Финансов контрол

1. Служителите на F4E и на Европейската комисия и други лица, упълномощени от F4E и Европейската комисия, разполагат с подходящ достъп, включително в електронна форма, до обектите, дейностите и документите и до цялата информация, необходима за извършване на прегледи и одити, както и мерки за защита на финансовите интереси на Съюза в съответствие с членове 11 и 12 от настоящото споразумение. Това право на достъп трябва изрично да се предвиди в договорите или споразуменията, сключени за целите на прилагането на инструментите, посочени в настоящия протокол.

2. Компетентните швейцарски органи своевременно информират F4E и Европейската комисия за всеки станал им известен факт или съмнение, свързани с нередност във връзка със сключването и изпълнението на договори или споразумения, сключени при прилагане на инструментите, посочени в настоящия протокол.

([3]) Регламент (Евратом, ЕОВС, ЕИО) № 549/69 на Съвета от 25 март 1969 г. относно определяне на категориите на длъжностните лица и други служители на Европейските общности, за които се прилагат разпоредбите на член 12, на член 13, втори параграф и член 14 от Протокол за привилегиите и имунитетите на Общностите (ОВ ЕО L 74, 27.3.1969 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1969/549/oj).

3. Без да се засяга прилагането на швейцарското наказателно право, F4E или Европейската комисия могат да налагат административни мерки и санкции в съответствие с Финансовия регламент и с Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета ([4]).

4. Решенията на F4E или Европейската комисия, взети в рамките на обхвата на настоящия протокол, съгласно които са наложени парични задължения за различни от държавите правни субекти, имат изпълнителна сила в Швейцария.

5. Заповедта за изпълнение на решение по параграф 4 от настоящия член се издава в съответствие с член 14 от настоящото споразумение. F4E или Европейската комисия се уведомяват от органа, определен от швейцарското правителство.

Член 5

Финансови условия

1. Член 8 от настоящото споразумение не се прилага за настоящия протокол.

2. Чрез дерогация от член 7, параграф 7 от настоящото споразумение, алгоритъмът за вноските, който следва да се прилага през 2026 г. и 2027 г. за изчисляване на оперативната вноска за участието в F4E, е 95,4 % от алгоритъма за вноските, определен в член 7, параграф 6 от настоящото споразумение.

Член 6

Приложимост на Споразумението за ITER, Споразумението за привилегиите и имунитетите на ITER и Споразумението за по-широк подход по отношение на територията на Швейцария

1. Договарящите страни се споразумяват, че:

а) Споразумението за ITER се прилага на територията на Швейцария и за целите на прилагането на настоящия член настоящият протокол се счита за съответно споразумение за целите на член 21 от посоченото споразумение;

б) Споразумението за привилегиите и имунитетите на ITER се прилага на територията на Швейцария и за целите на прилагането на настоящия член настоящият протокол се счита за съответно споразумение за целите на член 24 от посоченото споразумение; и

в) Споразумението за по-широк подход се прилага на територията на Швейцария, по-специално привилегиите и имунитетите съгласно член 13 и член 14, параграф 5 от посоченото споразумение, и за целите на прилагането на настоящия член настоящият протокол се счита за съответно споразумение за целите на член 26 от посоченото споразумение.

2. Граждани на Швейцария с пълни граждански права могат, при същите условия както гражданите на държавите членки, да бъдат:

а) определяни от Евратом за представители в Съвета на Международната организация по термоядрена енергия ITER (член 6, параграф 1 от Споразумението за ITER);

б) определяни от Съвета на Международната организация по термоядрена енергия ITER за старши персонал (член 6, параграф 7, буква г) от Споразумението за ITER);

в) командировани от Евратом в Международната организацията по термоядрена енергия ITER (член 7, параграф 2 от Споразумението за ITER);

г) наети пряко от Международната организация по термоядрена енергия ITER чрез назначаване от страна на нейния генерален директор (член 7, параграф 2 и параграф 4, буква б) от Споразумението за ITER);

д) определяни от Евратом за представители в ръководния комитет за дейностите на базата на по-широк подход и в комитети по проекти на дейностите на базата на по-широк подход (членове 3 и 5 от Споразумението за по-широк подход);

е) определяни от ръководния комитет за служители в секретариата (член 4 от Споразумението за по-широк подход);

([4]) Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ ЕО L 312, 23.12.1995 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

ж) командировани от Евратом да работят по дейностите на базата на по-широк подход, например като членове на екипи на проектите или като ръководители на проект (член 6 от Споразумението за по-широк подход);

3. Евратом уведомява писмено Швейцария, ако Програмата за ITER, Споразумението за ITER, Споразумението за по-широк подход или Споразумението за привилегиите и имунитетите на ITERе необходимо да бъдат изменени.

Член 7

Реципрочност

Правните субекти, установени в Съюза, могат да участват в програми, проекти, действия, дейности, други мерки, или части от тях, на Швейцария, които са равностойни на тези на Организацията ITER, F4E или По-широкия подход в съответствие с нормативната уредба на Швейцария. В приложение към настоящия протокол е предвиден неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти, действия, дейности, други мерки, или части от тях, на Швейцария.

За финансирането от Швейцария на правни субекти, установени в Съюза, се прилага нормативната уредба на Швейцария, уреждаща функционирането на програмите, проектите, действията, дейностите и други мерки за научни изследвания и иновации или части от тях. Когато не е осигурено финансиране, правните субекти, установени в Съюза, могат да участват със собствени средства.

Член 8

Заключителни разпоредби

Настоящият протокол остава в сила за срока, необходим за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програмата на Съюза, посочена в член 1 от настоящия протокол, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Съюза, и всички финансови задължения, произтичащи от прилагането на настоящия протокол между договарящите страни.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Списък на равностойните програми, проекти, действия и дейности, или части от тях, на Швейцария

Програмите, проектите, действията и дейностите, или части от тях, на Швейцария в неизчерпателния списък по-долу се считат за равностойни на ITER:

[…]

ПРОТОКОЛ 3

УЧАСТИЕ В ПРОГРАМА „ЕС В ПОДКРЕПА НА ЗДРАВЕТО“

Член 1

Обхват на асоциирането

1. Швейцария участва като асоциирана държава и допринася към специфични части от програмата на Съюза, създадена с Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014 ([1]) (наричана по-нататък „програмата „ЕС в подкрепа на здравето““), в най-актуалната му редакция.

2. Специфичните части на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“, в които Швейцария участва и за които тя допринася, са свързани с готовността за действия при кризи, обхванати от Споразумението относно здравето.

Член 2

Продължителност на участието на Швейцария

1. Швейцария участва в програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ от 1 януари на годината след влизането в сила на Споразумението относно здравето за оставащия срок на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ или до края на МФР за периода 2021—2027 г., като се прилага по-краткият от двата срока.

2. Швейцария или субекти от Швейцария отговарят на условията за допустимост съгласно условията, предвидени в член 4 от настоящото споразумение, по отношение на процедурите за предоставяне на средства от Съюза, чрез които се изпълняват бюджетните задължения по програмите и дейностите, или части от тях, на програма „ЕС в подкрепа на здравето“, в сроковете, посочени в параграф 1 от настоящия член. Швейцария или субекти от Швейцария не отговарят на изискванията за допустимост за получаването на финансиране от Съюза в рамките на процедури за предоставяне на средства от Съюза, с които се изпълняват бюджетни задължения за годините от МФР за периода 2021—2027 г. преди началото на участието в програма „ЕС в подкрепа на здравето“ в съответствие с параграф 1, без да се засягат приложимите правила за допустимост за субекти от неасоциирани държави, предвидени в основния акт или в други правила, отнасящи се до изпълнението на съответната програма или дейност на Съюза.

Член 3

Специални ред и условия за участие в програмата „ЕС в подкрепа на здравето“

1. Швейцария участва в програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ в съответствие с условията, определени в настоящото споразумение и в правния акт, посочен в член 1 от настоящия протокол, както и във всички други правила, отнасящи се до изпълнението на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“, в най-актуалната ѝ редакция.

2. Освен ако не е предвидено друго в реда и условията, посочени в параграф 1 от настоящия член, правните субекти, установени в Швейцария, могат да участват в действия по програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ при условия, равностойни на приложимите за правните субекти, установени в Съюза, включително спазването на ограничителните мерки на Съюза.

3. За целите на процедурите, свързани с искания, договори и доклади, както и за други административни аспекти на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ се използва английски език.

Член 4

Финансови условия

Член 8 от настоящото споразумение не се прилага за настоящия протокол.

([1]) ОВ ЕС L 107, 26.3.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj.

Член 5

Заключителни разпоредби

Настоящият протокол остава в сила за срока, необходим за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програмата на Съюза, посочена в член 1 от настоящия протокол, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Съюза, и всички финансови задължения, произтичащи от прилагането на настоящия протокол между договарящите страни.